

برندگان جایزه نوبل اقتصاد ۲۰۲۴

دارون هاشم اوغلو، سیمون جانسون و جیمز رابینسون به عنوان برندگان جایزه نوبل اقتصاد ۲۰۲۴ معرفی شدند. دارون هاشم اوغلو، سیمون جانسون و جیمز رابینسون درباره چگونگی شکل گیری نهادهای تأثیر انبساطی در اقتصاد به عنوان برندگان جایزه نوبل اقتصاد ۲۰۲۴ در فرهنگستان علوم پادشاهی سوئد معرفی شدند. دارون هاشم اوغلو (Daron Acemoglu) متولد ۳ سپتامبر ۱۹۶۷ (۱۲ شهریور ۱۳۴۶) در ترکیه، استاد کرسی الیزابت و جیمز کلیپن در اقتصاد در آی تی و در زمرة اقتصاددان پرستنداد براساس IDEAS/RePEc است. وی در سال ۲۰۰۵ میلادی برنده مدال جان بیتز کلارک شد. هاشم اوغلو در سال ۲۰۱۳ میلادی «جایزه فرهنگ و هنرهای ریاست جمهوری ترکیه» را از آن خود کرد. سیمون جانسون (Simon Johnson) متولد ۱۶ ژانویه ۱۹۶۳ (۲۶ دی ۱۳۴۱) در بریتانیا، اقتصاددان بریتانیایی آمریکایی، استاد کار آفرینی رونالد کورتر در دانشکده مدیریت اسلون آی تی و عضو ارشد مؤسسه اقتصاد بین الملل ترپسون است. او دارای طیف گسترده‌ای از سمت‌های دانشگاهی و مرتبط با سیاست، از جمله استاد اقتصاد در دانشکده تجارت فوکو دانشگاه دوک است. جیمز آلن رابینسون (James A. Robinson) متولد ۱۹۶۰ میلادی در انگلیس، متخصص علوم سیاسی، استاد دانشگاه و اقتصاددان است.

امسال بازار اجاره نسبت به سال‌های گذشته آرام‌تر بود

رئیس اتحادیه مشاوران املاک گفت: امسال بازار اجاره نسبت به سال‌های گذشته آرام‌تر بود و اجاره‌بها در تهران بین ۱۵ تا ۳۰ درصد افزایش داشت اما در بخش خرید و فروش از ۶ سال قبل ارتباط اقشار پایین با بازار مسکن قطع شده است. کیانوش گودرزی گفت: امسال فصل اجاره مقداری با آرامش بیشتری در مقایسه با سال گذشته همراه بود و مردم بازار را سروسامان دادند و از هیاهوهای گذشته هم خبری نبود. وی افزود: به‌طور میانگین می‌توان گفت اجاره‌بها در تهران بین ۱۵ تا ۳۰ درصد نسبت به سال گذشته رشد داشته است. در بعضی مناطق عدد ۵۰ درصد را داشتیم ولی رقم متوسط بین ۱۵ تا ۳۰ درصد بود. در حال حاضر فصل اجاره تمام‌شده و کسانی که بچه مدرسه‌ای داشتند تا پایان تابستان ساکن شده‌اند، در نتیجه نگرانی‌ها کاهش یافته است. رئیس اتحادیه مشاوران املاک درباره وضعیت بازار مسکن شهر تهران به‌لحاظ خرید و فروش گفت: در مورد خرید و فروش مسکن، بازار را کند است. هرچند میانگین قیمت در تهران مقداری افزایش یافته ولی هنوز هم مسکن به‌دلیل قیمت بالایی که دارد نمی‌تواند بازار برای خود پیدا کند. گودرزی تأکید کرد: کسب و کار اجاره‌بها با توجه به مجموعه هستند واحدهای خود را تغییر می‌دهند و اندک معاملات این روزها از نوع تبدیل به احسن است. اما ارتباط اقشار پایین از حدود ۶ سال قبل با بازار مسکن قطع شده است. وام‌هایی هم که وجود دارد گفت‌وگو خرید مسکن را نمی‌دهند. باید امیدوار باشیم این شرایط در سال‌های آینده تغییر کند.

۱۰ میلیون لیتر

مالک شریعتی، عضو کمیسیون انرژی مجلس با بیان اینکه ناترازی بنزین به بیش از ۱۰ میلیون لیتر در روز رسیده است و دولت باید خودرو با راندمان بالا در اختیار مردم قرار دهد گفت: مردم مقصر افزایش مصرف انرژی نیستند. تلفات نیروگاهی ما از کل مصرف خانگی بیشتر است.

سیدعبدالمجید اجتهادی، مدیرعامل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی از رشد ۶۴۰ درصدی فروش اموال منقول و برگراری حراج الکترونیکی خرده‌فروشی برخیز در سال ۱۴۰۲ و اجرای بیش از ۸۰۰ مرحله حراج خیر داد. تعیین تکلیف پرونده‌های سنواتی با بیش از ۱۰ سال ماندگاری در انبارها از دیگر اقدامات این سازمان بوده است.

۶۴۰ درصد

احتمال بازگشت خودروها به بورس

آیا تجربه عرضه خودرو در بورس کالا تکرار می‌شود؟

گزارش بهزاد رنجبر روزنامه‌نگار

تازه‌ترین خبرها حاکی از آن است که شرکت‌های خودروسازی داخلی در تلاشند تا بار دیگر خودروهای خود را در بورس کالا عرضه کنند و گویا در این زمینه توافق‌هایی نیز انجام شده است. با این حال این اخبار تاکنون مورد تأیید نهادهای رسمی قرار نگرفته است. به گزارش همشهری، تجربه عرضه خودرو در بورس کالا در سال ۱۴۰۱ از مزه‌های عرضه خودرو در بورس کالا

در این فاصله زمانی ۱۰ ماهه خودروهای متنوعی عرضه شد و خودروسازان از این محل منتفع شدند اما واسطه‌ها به شدت زیان کردند. در این دوره خودروهای تارا، شاهین، پژو ۲۰۷ دستی و اتوماتیک، ۴ خودرویی بودند که به دلیل عرضه‌های مستمر در بورس کالا، رضایت نسبی خریداران را به دست آوردند اما در نهایت به دلیل برخی مقاومت‌ها بر سر راه عرضه خودرو در بورس کالا، روش عرضه خودرو به همان روش سنتی و پراهمم قرعه‌کشی و صف‌های طولانی بازگشت.

را بار دیگر تقویت کرده است. البته عرضه خودروهای سبک و سنگین در طول ۳ سال گذشته به‌طور محدود در بورس کالا انجام شده است اما ایران خودرو و سایپا که با چالش‌های قیمت‌گذاری مواجهند و شوری رقابت در سال ۱۴۰۱ جلوی عرضه آنها را در بورس کالا گرفت قادر به عرضه محصولاتشان نبودند. در واقع تجربه عرضه محصولات ایران خودرو و سایپا در بورس کالا به اردیبهشت سال ۱۴۰۱ بازمی‌گردد که با تصویب شورای بورس آغاز شد اما به دلیل برخی مخالفت‌ها از جمله شوری رقابت در نهایت در اسفندماه همان سال متوقف شد.

حساب و کتاب عرضه خودرو در بورس کالا در سال ۱۴۰۱

۵,۹۹۰ میلیارد تومان سود خودروسازان

۴,۴۲۰ میلیارد تومان منفعت خریداران

۵۴۰ میلیارد تومان منفعت دولت

برندگان اصلی فروش خودرو در بورس کالا، خودروسازان بودند که به جای رعایت نرخ‌های مصوب و دستوری، می‌توانستند محصولاتشان را با قیمتی به مراتب بالاتر بفروشند. در واقع قیمت نهایی و معاملاتی خودروها در بورس کالا از قیمت مصوب کارخانه‌های بالاتر و از قیمت بازار آزاد پایین‌تر بود.

عرضه خودرو در بورس کالا چه نفعی دارد؟

در سال ۱۴۰۱ که روند عرضه خودرو در بورس کالا به‌صورت متوالی ادامه یافته بود، در نتیجه یک فضای رقابتی در آخرین عرضه‌ها قیمت‌ها روندی کاهنده به‌خود گرفته و این موضوعی بود که مورد توجه سیاستگذاران و کارشناسان قرار گرفت. نکته اصلی در فضای رقابتی این است که دست واسطه‌ها در قیمت‌گذاری خودرو کوتاه می‌شود و ارقام نجومی که این واسطه‌ها روی قیمت‌های کارخانه تعیین می‌کنند از بین می‌رود. هم‌سین موضوع منجر به رقابتی شدن قیمت خودرو در بورس کالا می‌شود. بررسی روند معاملات خودرو در بورس کالا در یک دوره چند ماهه یعنی از ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱ تا ۱۸ دی‌ماه همان سال نشان می‌دهد که در نتیجه فروش ۳۴ هزار و ۸۱۶ خودرو در بورس کالا، ۱۰ هزار و ۴۱۰ میلیارد تومان سود از جیب دلان به‌خودروساز و خریدار خودرو منتقل شد.

شرایطی که بورس کالا فراهم می‌کند

نکته حائز اهمیت این است که با عرضه خودرو در بورس کالا فرآیند قرعه‌کشی حذف می‌شود و قیمت‌ها مطابق با مکانیسم‌های بازار در یک شرایط رقابتی تعیین خواهد شد؛ بنابراین مردم هم می‌توانند مطمئن شوند که در یک فرآیند شفاف، محصول خود را خریداری می‌کنند. استفاده از مکانیسم‌های بورس کالا همچنین این امکان را به‌خودروسازان می‌دهد که میزان پیش‌فروش خودرو را افزایش دهند چرا که در بورس کالا ابزارهای مالی‌ای به کار گرفته می‌شوند که می‌توانند این اهداف را محقق کنند؛ به‌طور مثال استفاده از اوراق سلف‌موازی برای فروش خودرو می‌تواند به‌خودروسازان برای پیش‌فروش خودرو کمک کند و خریداران هم می‌توانند صرفاً با داشتن یک کد سهامداری این اوراق را که مشتمل بر یک خودرو است خریداری و خودرو را دریافت کنند. هرچند در بورس کالا، مردم خودروها را با قیمت بالاتر از نرخ مصوب خریداری می‌کردند، اما نرخ آن از قیمت‌های بازار آزاد پایین‌تر بود.

صدور چک با مبلغ دلخواه ممنوع می‌شود

دیگر نمی‌توانید روی برگه چک، هر مبلغی خواستید بنویسید چرا که بانک مرکزی طبق اصلاحیه قانون چک، اعلام کرده که در حال تدوین یک پیش‌نویس فنی برای تعیین سقف اعتباری برای متقاضیان صدور دسته چک است. سؤال مهم این است که با این اقدام احتمالی در روند کسب‌وکارها و واحدهای تولیدی ایجاد خواهد شد

یا اینکه سیاستگذار پولی راهی برای حمایت از آنها پیش‌بینی خواهد کرد؟ به گزارش همشهری، هنوز دستورالعمل این بند از اصلاحیه قانون چک مشخص نشده اما ظاهر آن مشخص است که بانک‌ها مکلف می‌شوند با اعتبار سنجی برای هر فرد صاحب چک، سقف ریالی برای صدور چک وی تعیین کنند؛ به عنوان مثال، فردی که گردش حسابش کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان است، طبیعتاً نمی‌تواند چک یک میلیاردی بکشد. براساس قانون چک مصوب سال ۱۳۹۷ و اصلاحات بعدی آن، بانک‌ها مکلفند برای ارائه دسته چک به مشتریان خود، با استعلام از سامانه نظام هویت سنجی الکترونیکی بانکی نسبت به دریافت گزارش اعتباری از سامانه ملی اعتبار سنجی یا رتبه‌بندی اعتباری اقدام کرده و متناسب با نتایج دریافتی، سقف اعتبار مجاز متقاضی را محاسبه کنند و به هر برگه چک شناسه یکتا و مدت اعتبار اختصاص دهند.

دلیل تأخیر بانک مرکزی چه بود؟ زهره پایی، سرپرست اداره راهبری مبلغی خواستید بنویسید چرا که بانک مرکزی طبق اصلاحیه قانون چک، اعلام کرده که در حال تدوین یک پیش‌نویس فنی برای تعیین سقف اعتباری برای متقاضیان صدور دسته چک است. سؤال مهم این است که با این اقدام احتمالی در روند کسب‌وکارها و واحدهای تولیدی ایجاد خواهد شد

زمان سقف‌گذاری روی برگ چک پایی درباره زمان تعیین سقف روی برگ چک می‌گوید: پیش‌نویس فنی و عملیاتی در دست تدوین است به‌گونه‌ای که باعث آسیب‌دیدن کسب‌وکارها و روند تولید در کشور نشود و فرآیندهای پایگاه داده اعتباری و اعتبار سنجی به‌صورت کامل بازنگری شود؛ در حال حاضر مدل فنی عملیاتی اجرای تکلیف تعیین سقف مجاز جهت طرح و تصویب آماده شده است و از تصویب تکلیف تا زمان اجرای عملیاتی، طی ماه‌های آتی پیش‌نویس شوهنامه با لحاظ دفعه‌های نظام کسب‌وکاری و تولیدی کشور در هیأت عالی بانک مرکزی طرح و تصویب خواهد شد.

گشتی در اقتصاد جهان

باتلاق مالی رژیم صهیونیستی با توجه به نرسیدن بموقع کمک آمریکا در سال مالی جاری و هزینه‌های جنگ که افزایش بودجه دفاعی را ضروری کرده است، وزارت دارایی رژیم صهیونیستی انتظار دارد بودجه ۲۰۲۴ دولت برای سومین بار از پیشی شود.

تولیدات صنعتی هند برای نخستین بار از اکتبر ۲۰۲۲ تا اکتبر امسال کاهش یافته که نشان دهنده کاهش فعالیت‌های معدنی و تولید برق است. تولیدات صنعتی هند در ماه آگوست نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۰.۱ درصد کاهش یافته است.

یک گروه صنعتی هشدار داد تولید گاز طبیعی انگلیس سریع‌تر از حد انتظار کاهش می‌یابد و باعث وابستگی بیشتر به واردات می‌شود. تولید گاز در سال جاری حدود ۱۳ درصد کاهش یافته است.

شرکت خودروسازی چینی گاک در حال بررسی ساخت خودروهای برقی در اروپا برای اجتناب از تعرفه‌های اتحادیه و سرمایه‌گذاری قصد دارد به فهرست رو به رشد شرکت‌های چینی‌ای که قصد تولید داخلی دارند بپیوندد.

قیمت نفت در معاملات روز دوشنبه بازار آسیا پس از انتشار آمار کاهش تورم چین عدم شفافیت درباره برنامه‌های محرک اقتصادی این کشور، همه‌رشد هفته گذشته خود را از دست داد و به ۷۸ دلار کاهش یافت.

شرکت خدمات مالی و بانکداری چندملیتی آمریکایی گلنم ساکس با ستاد به آخرین دور اقدامات محرک اقتصادی دولت چین، پیش‌بینی تولید ناخالص داخلی چین را از ۴.۷ درصد برای سال ۲۰۲۴ به ۴.۹ درصد افزایش داد.

گشتی در اقتصاد ایران

ادامه افت بورس شاخص کل بورس تهران در ادامه نزول چند روز اخیر در معاملات دوشنبه ۲۳ مهر با ۷۴۴ واحد کاهش در نرף افت ۲ میلیون و ۸۹ هزار و ۹۲۲ واحد قرار گرفت.

علی اکبر صفاپیی، مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی از هدف‌گذاری ۶۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بنادر کشور در سال ۱۴۰۲ خبر داد و اعلام کرد بر پروژه‌های سازمان برای سال جاری معادل ۹۶ هزار میلیارد تومان است.

بانک مرکزی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد تأمین و پرداخت ارز (اسکناس) مسافرتی به میزان ۵۰۰ یورو با معادل آن به سایر ارزها بسته‌زاترین عمده مفسرده با رعایت سایر ضوابط فروش ارز مسافرتی بلا مانع است.

محسن طرز طلب، رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری برق ایران گفت: تسهیلاتی از محل اعتبارات اشتغال‌زایی در ارزش ۲ هزار میلیارد تومان برای حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه تجدیدپذیر اختصاص یافته است.

عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو گفت: عنوان کردن مواردی همچون «انرژی ارزان» آدرس غلط دادن است و باید اقتصاد انرژی را در کشور اصلاح کنیم. اگر می‌خواهیم شدت مصرف انرژی‌ها کاهش یابد، باید در همه مسائل به سمت برقی شدن حرکت کنیم.

طبق اعلام مرکز پژوهش‌های مجلس شاخص تولید شرکت‌های بورسی در شهریور امسال نسبت به ماه مشابه سال گذشته کاهش ۳.۳ درصدی و نسبت به ماه پیش از آن رشد ۶.۱ درصدی داشت.

بانک مرکزی از اول فروردین ماه تا ۲۳ مهرماه امسال ۳۷ میلیارد و ۳۱۰ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات تأمین کرده است.